

Leena Tokila

Raportti osallistumisesta ICTOP:n kokoukseen Rio de Janeirossa Brasiliassa elokuussa 2013

ICTOP (International Committee for the Training of Personnel) järjesti kokouksensa ICOM:n yleiskokouksen yhteydessä Rio de Janeirossa teemalla Progressive/Critical Pedagogy for the Museum & Heritage Profession.

Teema oli luonteva valinta, kun kokous järjestettiin latinaisamerikkalaisen kriittisen pedagogiikan tradition alkulähteillä. Komiteamme kokousten sisällön suunnittelussa on tapana ottaa huomioon alueelliset kysymykset ja tarkastella järjestävän maan museoalan koulutuskysymyksiä. Kuulimmekin useampia puheenvuoroja ja esityksiä museologian koulutuksen pitkästä perinteestä Brasiliassa. Kiinnostavaa oli kuulla myös mm. brasilialaisten ja intialaisten museoammattilaisten yhteistyöhankkeista. Näistä voi lukea lisää Museoliiton blogista <http://museoliitto.blogspot.fi/2013/09/museologiaa-ja-muuta-opiskelua.html>

Puheenvuoroja ja esityksiä oli paljon sekä oman komitean että yleiskokouksen ohjelmassa. Tarkastelen tässä raportissa ICTOP:n omaa ohjelmaa sekä yhteiskokouksia muiden komiteoiden kanssa.

Wayne Alexander (Etelä-Afrikka) korosti puheenvuorossaan sitä, että museot ovat oppimisen paikoja ja sosiaalisen muutoksen agentteja ja museon käytäntöjä pitää tarkastella kriittisen teorian näkökulmasta. Myös museon tarjoamien pedagogisten ohjelmien pitää olla sellaisia, jotka kehittävät demokratiaa ja monimuotoisuutta. Museot haluavat tarjota tarinana, joka antaa toivoa yhteiskunnallisessa muutoksessa. Monimuotoisuutta on irrottautua yhden tarinan kertomisesta. Kriittistä ajattelua tarvitaan museon kaikessa toiminnassa, kriittistä tulkintaa ja merkitysten antamista. Entä kenellä on oikeus kertoa tarina museossa? Alexander pohti myös museoiden kykyä muutokseen, kykenevätkö museot muuttamaan toimintatapojaan siten, että toimivat sosiaalisen muutoksen hyväksi ja ihmisten elämän muuttamiseksi.

Beverly Thomas (Etelä-Afrikka) jatkoi muutoksen teemalla. National English Literary Museum on muuttamassa uuteen rakennukseen ja samalla tavoitteena on toteuttaa uudistuksia myös museon palveluihin sisäisillä muutosohjelmilla. Koko organisaatiota koskeva uudistus ei ole helppo toteuttaa ja yhdeksi keinoksi valittiin museon henkilökunnan kouluttaminen. Koulutus toteutettiin yhteistyössä yliopistotason kumppanin kanssa ja rahoitusta saatiin museon ulkopuoliselta taholta. Jokainen työntekijä myös hoiti oma muutosprojektiaan. Hanke on edelleen käynnissä ja olisi kiinnostavaa kuulla myöhemmin, miten kunnianhimoisen projekti on edennyt ja miten muutoksen johtamisen ongelmiin on löytynyt ratkaisuja.

Suurten yleiskokousten suola ovat kahden tai useamman kansainvälisen kokouksen yhteiskokoukset ja näin tässäkin tapauksessa. ICTOP, ICOFOM ja CIDOC järjestivät yhteisen iltapäivän, jonka teemana oli Exploring museology terminology. From conceptualization to knowledge transfer. Tilaisuuden nimi ei kuulostanut niin kiinnostavalta kuin mitä puheenvuorojen sisältö sitten olikin. Erityisesti professori Eiji Misushima Tsukuban yliopistosta Japanista piti hyvän esityksen museologisen termistön

japanintamisen ongelmista. Olennaista kääntämisessä on ymmärtää kunnolla käsitteen sisältö ja merkitys, tutustua terminologiaan sekä tehdä vertailevaa tutkimusta. Näin voidaan kääntää museologian englannikielisiä termejä japaniksi, vaikka kääntäminen on vaikeaa. Joissakin hankalissa tapauksissa on kuitenkin päädytty kääntämään ääntämisen perusteella (esim. termi museality). Puheenvuoro oli jälleen erinomainen mahdollisuus oman henkilökohtaisen (eurooppalaisen) näkökulman laajentamiseksi ja muokkaamiseksi.

ICOFOM:n puheenjohtaja professori Francois Mairesse kertoi omassa puheenvuorossaan laajasta museologian sanastosta (Dictionary of Museology), joka on työn alla. Sanastoon sisältyy vuonna 2010 julkaistu Key Concepts of Museology. Julkaisussa on kuvattu 21 termillä museologian keskeiset käsitteet. Kirja on alun perin julkaistu ranskaksi ja sitten englanniksi, espanjaksi, kiinaksi, latviaksi, tsekiksi ja venäjäksi. Kieliversioita on tulossa lisää, osa löytyy jo nyt osoitteesta <http://icom.museum/professional-standards/key-concepts-of-museology/>

ICOM:n Itävallan kansallinen komitean järjestämä ja useiden kansainvälisten komiteoiden tukemat Stephen Weil ja Alma Wittlin muistoluennot järjestettiin tiistai-iltana sosiaalisen muutoksen teemalla. Luisa de Pena Diazin (Dominican Resistance Memorial Museum) puhui mm. siitä oli miten museot voivat palvella yhteisöään kansalaistaitojen oppimisen paikkoina tarjoamalla tietoa lainsäädännöstä ja demokraattisista käytännöistä. Museon on myös toimittava museorakennuksen ulkopuolella eri tavoin. Hänen johtamansa museo mm. kouluttaa opettajia yhteiskunnallisista teemoista, jotta he voivat nostaa näitä asioita esiin koulussa. Luisa de Pena Diazin mielestä museon on oltava muutosagentti yhteisössään, ei vain muistoja säilyttävä organisaatio.

Richard Sandell (Leicester Museum Studies) nosti esiin mm. museoiden sosiaalisen vaikuttavuuden. Hänen mukaansa museot lisäävät hyvinvointia ja innostavat ihmisiä luomaan ja kehittämään ideoita. Sandell myös puhui vammaisten näkymättömyydestä museoiden kokoelmissa ja näyttelyissä ja esitteli tähän liittyviä kehittämishankkeita. http://network.icom.museum/fileadmin/user_upload/minisites/icee/PDF/ICOM-Invit_20130627.pdf

ICTOP:n vuosikokouksessa valittiin hallitus seuraavalle kolmivuotiskaudelle. Nykyinen puheenjohtaja kanadalainen Lynne Teather jatkaa, samoin varapuheenjohtaja Andreja Rihter Sloveniasta, rahastonhoitaja Darko Babic Kroatiasta sekä sihteeri Phaedra Livingstone USA:sta jatkavat tehtävissään. Hallituksen muiksi jäseniksi valittiin Paula Assunção dos Santos, Hollanti (toiselle kaudelle), Dr. Joy Davis, Kanada (toiselle kaudelle), Hélène Vassal, Ranska (toiselle kaudelle), Charlotte Holmes, UK (uusi), Dr. Manvi Sharma Seth, Intia (uusi) ja Leena Tokila, Finland (uusi).